

INFORMATĪVAIS MATERIĀLS PAR ZAĻINĀŠANAS PRASĪBU NODROŠINĀŠANU

Platību maksājumus 2015.gadā veidos divas galvenās daļas – **Vienotais platības maksājums (VPM)** un maksājums par klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi jeb **zaļināšanu**. **Lai 2015. gadā saņemtu platību maksājumus pilnā apjomā, būs jāievēro zaļināšanas prasības.** Daļai saimniecību zaļināšanas prasības būs jānodrošina obligāti (skat. tabulu zemāk).

Būs arī vairāki izņēmumi, kad saimniecība tiks daļēji atbrīvota no zaļināšanas prasību ievērošanas, saglabājot lauksaimnieka tiesības uz zaļināšanas maksājuma saņemšanu (piemēram, ja saimniecības aramzemes platība būs mazāka nekā 10 ha vai tā tiks apstrādāta bioloģiski). Tāpat būs paredzēti atvieglojumi saimniecībām, kurās ir liels zālāju īpatsvars. Plašāka informācija par visām zaļināšanas prasībām un izņēmumiem ir apkopota šajā informatīvajā materiālā.

2015. gadā saimniecībām obligāti būs jāievēro zaļināšana, kas sastāv no:

- kultūraugu dažādošanas (skat. 2.lpp);
- ekoloģiski nozīmīgu platību (ENP) izveidošanas un/vai uzturēšanas (skat. 5.lpp);
- esošo ilggadīgo zālāju (iepriekš pastāvīgās pļavas un ganības) saglabāšanas (skat. 9.lpp).

Izvēlieties Jūsu saimniecībai atbilstošo aramzemes platību no tabulā minētajiem variantiem un noskaidrojiet, vai un cik lielā mērā Jūsu saimniecībā būs jāievēro zaļināšana.

Saimniecības aramzeme 2015.gadā:	Vai saimniecībā jāievēro kultūraugu dažādošana?	Vai saimniecībā jāizveido/jāuztur ENP?	Vai jā saglabā esošie ilggadīgie zālāji?
mazāk par 10 ha	Nē	Nē	JĀ! Lauksaimnieks nedrīkst uzart vai pārveidot aizsargājamus ekoloģiski jutīgos ilggadīgos zālājus - BDUZ (ES nozīmes zālāju biotopus un putnu dzīvotnes)!
no 10,00 līdz 15,00 ha	Jā – vismaz 2 kultūraugi (galvenais kultūraugs ne vairāk kā 75% no aramzemes platības)	Nē	
no 15,01 līdz 30,00 ha	Jā – vismaz 2 kultūraugi (galvenais kultūraugs ne vairāk kā 75% no aramzemes platības)	Jā (ENP jāatbilst 5% no deklarētās saimniecības aramzemes)	
vairāk par 30 ha	Jā – vismaz 3 kultūraugi (galvenais kultūraugs ne vairāk kā 75% un divi galvenie kopā ne vairāk kā 95% no aramzemes platības)	Jā (ENP jāatbilst 5% no deklarētās saimniecības aramzemes)	Ilggadīgos zālājus, kas nav BDUZ , drīkst uzart un pārveidot, ja to īpatsvars valsts līmenī nav samazinājies zem pieļaujamās robežas! Ja ilggadīgo zālāju platības īpatsvars valsts līmenī samazināsies vairāk par 5% salīdzinājumā ar atsaucis vērtību, kas tiks noteikta 2015.gadā, lauksaimniekam pēc LAD pieprasījuma uzartās ilggadīgo zālāju platības būs jāpārveido atpakaļ par ilggadīgajiem zālājiem!

Saskaņā ar ES regulas nosacījumiem ilggadīgo stādījumu platības nav skaitāmas pie saimniecības aramzemes, līdz ar to šīs platības netiks ņemtas vērā ne kultūraugu dažādošanas prasības, ne ENP prasības izpildei. Piemēram, ja kopējā saimniecības lauksaimniecības zeme (LIZ) ir 40 ha, no kuriem 25 ha ir aramzeme, bet 15 ha - ābeļu dārzs, tad ābeles netiks ņemtas vērā zaļināšanas prasību izpildei. Tā kā piemērā minētajā saimniecībā aramzeme ir 25 ha, tad kultūraugu dažādošanas prasības izpildei tajā jāaudzē vismaz 2 kultūraugi (galvenais kultūraugs ne vairāk par 75% no aramzemes platības) un ENP jāatbilst vismaz 5% no deklarētās saimniecības aramzemes (t.i., 1,25 ha jābūt ENP).

Sākot no 2015.gada saimniecībām, kurās aramzemes platība ir vismaz 10 ha, platību maksājumiem obligāti jāpiesakās elektroniski! Lūdzam reģistrēties par LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmas klientu jau tagad!

Jautājumu un neskaidrību gadījumos varat vērsties pēc konsultācijas jebkurā LAD klientu apkalpošanas centrā, rakstot e-pastu: klienti@lad.gov.lv, zvanot uz informatīvo tālruni 67095000 vai Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā.

Šim materiālam ir informatīvs raksturs. Lūdzam sekot līdzi izmaiņām mūsu mājas lapā www.lad.gov.lv, kur regulāri tiks ievietota aktuāla informācija.

1. KULTŪRAUGU DAŽĀDOŠANA

Kultūraugu dažādošanas mērķis ir veicināt pastiprinātu vides aizsardzību, jo īpaši augsnes kvalitātes uzlabošanas jomā.

Kultūraugu dažādošana no 2015.gada ir obligāta prasība visā Latvijas teritorijā.

Ja saimniecības aramzemes platība 2015. gadā ir vismaz 10 ha, tad atkarībā no tās platības, jānodrošina aramzemē audzēto kultūraugu skaits un proporcija tā, kā norādīts zemāk redzamajā tabulā:

Aramzemes platība saimniecībā 2015. gadā	Cik kultūraugi jāaudzē?	Kāda kultūraugu attiecība jānodrošina?
mazāk par 10 ha	kultūraugu dažādošanas prasība netiek attiecināta	
no 10,00 ha līdz 30,00 ha	vismaz 2 kultūraugi	galvenais kultūraugs nedrīkst pārsniegt 75% no visas aramzemes
vairāk par 30 ha	vismaz 3 kultūraugi	galvenais kultūraugs nedrīkst pārsniegt 75%, bet divi galvenie kultūraugi kopā nedrīkst pārsniegt 95% no visas aramzemes

!!! Kultūraugu dažādošanas shēma uzskatāmi attēlota 3.pielikumā !!!

Kultūraugu un zemes izmantošanas veidu kodu saraksts apkopots 1.pielikumā.

Kultūraugu dažādošanas prasības nodrošināšanai par atsevišķu kultūraugu tiek uzskatīti:

- atšķirīgas ģints kultūraugi (piemēram, mieži un kvieši);
- ziemāji un vasarāji;
- papuvē esoša zeme;
- kultūraugi, kas audzēti izmantojot sēklu maisījumus;
- stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi (tīrsējā vai maisījumos);
- kultūraugi, kas pieder pie kādas no:
 - *Krustziežu dzimtas* sugas (kāposti, rapsis);
 - *Nakteņu dzimtas* sugas (kartupeļi, tomāti);
 - *Ķirbjaugu dzimtas* sugas (gurķi);

Piemēram: 1) ziedkāposti un galviņkāposti tiek uzskatīti par vienu kultūraugu; 2) ja saimniecībā tiek audzēti kartupeļi un tomāti, kas abi pieder nakteņu dzimtai, tad kultūraugu dažādošanas prasības izpildei tie tiks uzskatīti par diviem atsevišķiem kultūraugiem, jo pieder atšķirīgām sugām.

Periodā no 15.jūnija līdz 31.augustam kultūraugiem jāatrodas uz lauka vai arī to atliekām jābūt redzamām uz lauka pēc ražas novākšanas. Tas nepieciešams, lai LAD varētu pārliicināties, ka Vienotajā iesniegumā deklarētie kultūraugi noteiktajā platībā ir auguši.

1.1. Kultūraugu dažādošanas prasības nodrošināšanas izņēmumi

Kultūraugu dažādošanas prasība nav attiecināma:

- uz bioloģiski sertificētām saimniecībām vai bioloģiski sertificētām platībām (skat. 1.1.izņēmumu);
- ja saimniecībā nozīmīgu daļu no platības aizņem zālāji un papuve (skat. 1.2.izņēmumu);
- ja saimniecībā vairāk par 50% no aramzemes nebija deklarēta iepriekšējā gadā un visā saimniecības aramzemē aug citi kultūraugi, salīdzinot ar iepriekšējo gadu (skat. 1.3.izņēmumu).

1.1. izņēmums: kultūraugu dažādošanas prasību neattiecina uz bioloģiski sertificētajām saimniecībām vai bioloģiski sertificētām platībām.

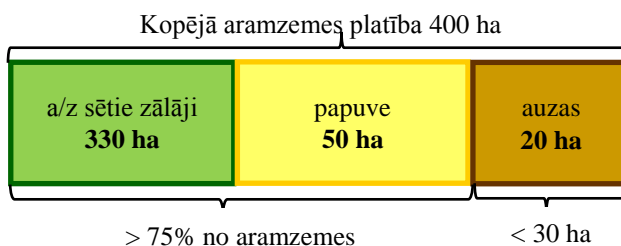
Tā kā bioloģiskā saimniekošana labvēlīgi ietekmē vidi, tad kultūraugu dažādošana nav jānodrošina tajās saimniecības platībās, kas ir sertificētas bioloģiskās produkcijas ražošanai.

1.2.izņēmums: kultūraugu dažādošanas prasību neattiecina uz saimniecībām ar nozīmīgām zālāju/papuves platībām.

A. ja vairāk par 75% **no aramzemes** ir:

- aramzemē sētie zālāji;
- papuve;
- iepriekš minēto elementu kombinācija

un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30 ha.

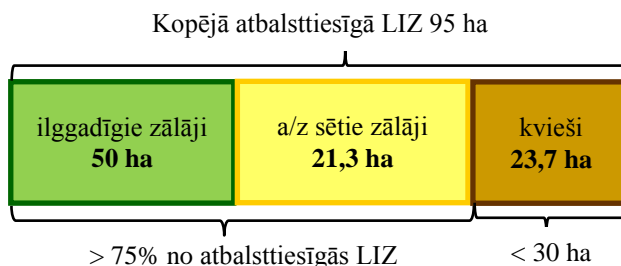
Piemērs (A), kad kultūraugu dažādošanas prasību saimniecībai neattiecina:

Aramzemes sadalījums	Platība	Nosacījumi	Izpilde
Aramzeme, t.sk.:	400,00 ha		
aramzemē sētie zālāji	330,00 ha	> 75%	95%
papuve	50,00 ha		
pārējā aramzeme (auzas)	20,00 ha	=< 30 ha	20,00 ha

B. ja vairāk par 75% **no atbalsttiesīgās LIZ** ir:

- ilggadīgie zālāji;
- aramzemē sētie zālāji;
- iepriekš minēto elementu kombinācija

un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30 ha.

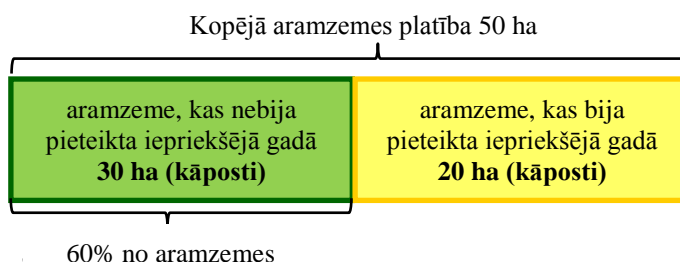

Piemērs (B), kad kultūraugu dažādošanas prasību saimniecībai neattiecina:

LIZ sadalījums	Platība	Nosacījumi	Izpilde
Ilggadīgie zālāji	50,00 ha	> 75%	75,05%
Aramzemē sētie zālāji	21,30 ha		
Pārējā aramzeme (kvieši)	23,70 ha	=< 30 ha	23,70 ha

1.3.izņēmums: saimniecībā vairāk par 50% no aramzemes ir iegūta no jauna (lauksaimnieks to nebija deklarējis savā iepriekšējā gada iesniegumā) un visā aramzemē aug citi kultūraugi, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

Ja vairāk par 50% no deklarētās aramzemes ir platība, kas nebija deklarēta lauksaimnieka iesniegumā iepriekšējā gadā un visā saimniecības aramzemē (gan iepriekšējā gadā deklarētajā, gan no jauna iegūtajās un deklarētajās platībās) tiek audzēti tādi kultūraugi, kas atšķiras no iepriekšējā kalendārajā gadā audzētajiem.

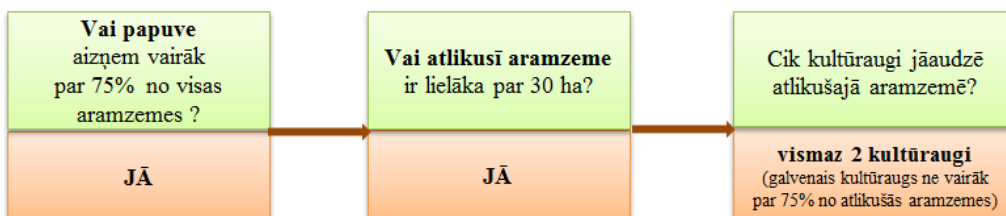
abās platībās iepriekšējā gadā tika audzēts atšķirīgs kultūraugs (auzas)

1.2. Kultūraugu dažādošanas vienkāršotas prasības

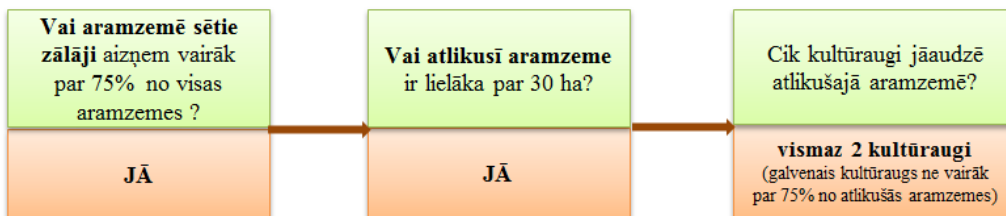
Vienkāršotas prasības attiecībā uz nepieciešamo kultūraugu skaitu un to proporciju ir tajos gadījumos, kad saimniecībā ievērojamu daļu no aramzemes veido papuve vai aramzemē sētie zālāji, bet atlikusī aramzeme ir lielāka par 30 ha.

Piemēram:

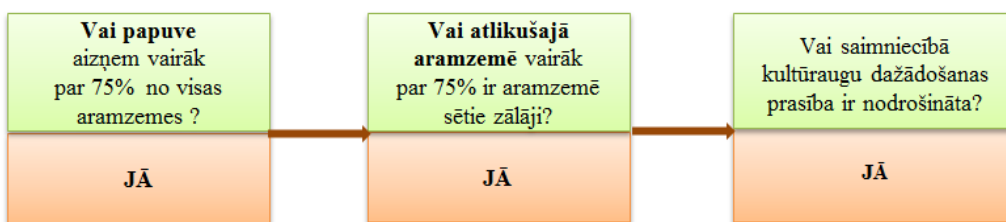
- ja vairāk par 75% no aramzemes veido papuve un atlikusī aramzeme ir lielāka par 30 ha, tad šajā atlikušajā aramzemē jāaudzē vismaz 2 kultūraugi, no kuriem galvenais nevar pārsniegt 75%.

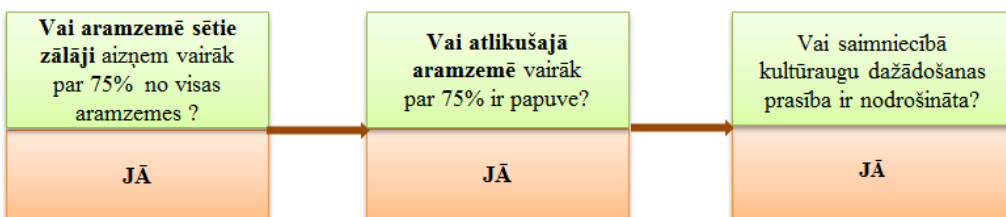
- ja vairāk par 75% no aramzemes veido aramzemē sētie zālāji, bet atlikusī aramzeme ir lielāka par 30 ha, tad šajā atlikušajā aramzemē jāaudzē vismaz 2 kultūraugi, no kuriem galvenais nevar pārsniegt 75%.

- ja vairāk par 75% no aramzemes veido papuve un atlikušajā aramzemē, kas ir lielāka par 30 ha, vairāk par 75% ir aramzemē sētie zālāji, tad tiks uzskatīts, ka kultūraugu dažādošana šādā saimniecībā ir nodrošināta.

- ja vairāk par 75% no aramzemes veido aramzemē sētie zālāji un atlikušajā aramzemē, kas ir lielāka par 30 ha, vairāk par 75% ir papuve, tad tiks uzskatīts, ka kultūraugu dažādošana šādā saimniecībā ir nodrošināta.

2. EKOLOĢISKI NOZĪMĪGA PLATĪBA (ENP)

ENP izveidošanas un uzturēšanas mērķis ir bioloģiskās daudzveidības aizsargāšana un uzlabošana saimniecībā. Tādēļ ENP būtu jāietver platības, kas tieši (piemēram, papuve un ainavu elementi) vai netieši (piemēram, slāpekli piesaistoši kultūraugi, jo saimniecībā mazāk tiek izmantoti līdzekļi ražības palielināšanai) ietekmē bioloģisko daudzveidību.

ENP izveidošana un/vai uzturēšana no 2015.gada ir obligāta prasība visā Latvijā, izņemot pagastus vai novadus ar atbrīvojumu (skat. 2.2. izņēmumu).

Ja saimniecības aramzeme ir vairāk par 15 ha, lauksaimniekam jānodrošina ENP, kas atbilst 5% no deklarētās saimniecības aramzemes platības (skat. zemāk norādīto tabulu):

Aramzemes platība 2015.gadā	Vai saimniecībā 2015.gadā jānodrošina ENP?
No 1,00 ha līdz 15,00 ha	NĒ
Vairāk nekā 15 ha	JĀ

!!! ENP shēma uzskatāmi attēlota 4.pielikumā !!!

Ekoloģiski nozīmīgo platību deklarēšana: ekoloģiski nozīmīgas platības, kas ir nemainīgas vismaz 3 gadus, ir ieliktas ENP slānī kā poligoni un lauksaimnieks tās varēs izvēlēties kartē, piesakoties maksājumiem EPS.

Piemēram, ENP slānī būs ielikti ENP prasībām atbilstošā lieluma:

- 1) dīķi;
- 2) grupā augoši koki/koku un krūmu puduri;
- 3) aizsargājamie dižkoki, dižakmeņi, alejas.

Lauksaimnieks varēs kartē iezīmēt arī ENP, kas ir:

- 1) buferjoslas;
- 2) laukmales.

Šos elementus kartē varēs iezīmēt kā līnijas.

Ja lauksaimnieks Vienotajā iesniegumā būs deklarējis:

- 1) papuvi;
- 2) slāpekli piesaistošus kultūraugus (skat. 1.pielikuma 7.kolonnu);
- 3) vasarājus ar stiebrzāļu pasēju (skat. 1.pielikuma 8.kolonnu),

tad automātiski tiks uzskatīts, ka šīs platības ir pieteiktas arī kā ENP. Lauksaimniekam tādējādi jāievēro visi atbilstības nosacījumi, kas attiecas uz šīm konkrētajām ENP, lai tās varētu ieskaitīt zaļināšanas nosacījumu izpildei.

2.1. ENP nodrošināšanas izņēmumi

Izņēmumi tiek attiecināti uz saimniecībām, kuras jau izpilda ENP mērķus. Prasība, ka ENP jāatbilst vismaz 5% no deklarētās saimniecības aramzemes, nav attiecināma:

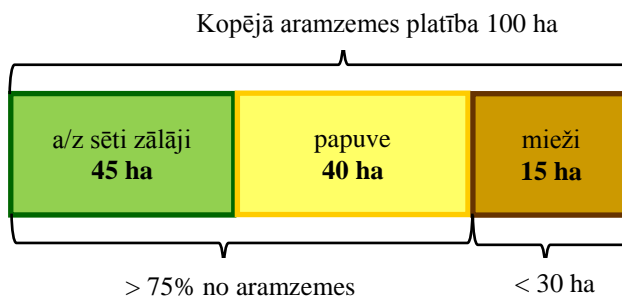
- ja saimniecībā nozīmīgu daļu no platības aizņem zālāji, pākšaugi un/vai papuve (skat. 2.1.izņēmumu);
- ja vairāk par 50% no saimniecības aramzemes platības atrodas pagastā vai novadā, kuram piemērojams „mežu atbrīvojums” (skat. 2.2.izņēmumu);
- uz bioloģiski sertificētām saimniecībām vai bioloģiski sertificētām platībām (skat. 2.3.izņēmumu).

2.1.izņēmums: ENP prasību neattiecinā uz saimniecībām ar nozīmīgām zālāju, pākšaugu un/vai papuves platībām.

A. ja vairāk par 75 % **no aramzemes** ir:

- aramzemē sētie zālāji;
- pākšaugi;
- papuve;
- iepriekš minēto elementu kombinācija

un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30ha.

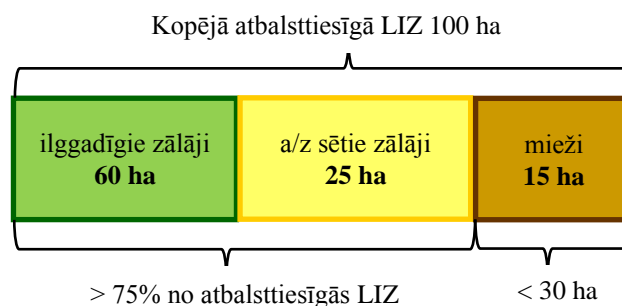
Piemērs (A), kad ENP prasību saimniecībai neattiecinā:

Aramzemes sadalījums	Platība	Nosacījumi	Izpilde
Aramzeme, t.sk.:	100,00 ha		
aramzemē sētie zālāji	45,00 ha	> 75%	85%
papuve	40,00 ha		
pārējā aramzeme (mieži)	15,00 ha	=< 30 ha	15,00 ha

B. ja vairāk par 75 % **no atbalsttiesīgās LIZ** ir:

- ilggadīgie zālāji;
- aramzemē sētie zālāji;
- iepriekš minēto elementu kombinācija

un atlikusī aramzeme nav lielāka par 30ha.

Piemērs (B), kad ENP prasību saimniecībai neattiecinā:

LIZ sadalījums	Platība	Nosacījumi	Izpilde
Ilggadīgie zālāji	60,00 ha	> 75%	85%
Aramzemē sētie zālāji	25,00 ha		
Pārējā aramzeme (mieži)	15,00 ha	=< 30 ha	15,00 ha

2.2. izņēmums: ENP prasību saimniecībai neattiecinā, ja vairāk par 50% no saimniecības aramzemes atrodas pagastā vai novadā ar „mežu atbrīvojumu”.

Latvijā ENP prasību neattiecinās uz saimniecībām, ja vairāk par 50% no kopējās saimniecības aramzemes platības atradīsies kādā no pagastiem vai novadiem, kuram piemērojams „mežu atbrīvojums” (skat. 2.pielikumu).

Pamatojoties uz Valsts meža dienesta (VMD) un Valsts zemes dienesta (VZD) datiem, 101 pagasts un novads ir atbrīvots no ENP prasībām, jo:

- mežu platības pagastā vai novadā aizņem vairāk par 50%;
- mežu un lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) attiecība ir lielāka par 3:1.

2.3. izņēmums: ENP prasību neattiecinā uz bioloģiski sertificētajām saimniecībām vai bioloģiski sertificētām platībām.

Tā kā bioloģiskā saimniekošana labvēlīgi ietekmē vidi, ENP izveidošana un/vai uzturēšana nav jānodrošina tajās saimniecības platībās, kas ir sertificētas bioloģiskās produkcijas ražošanai.

2.2. Platības, kuras Latvijā 2015.gadā tiks uzskatītas par ENP:

ENP veidi apkopoti zemāk redzamajā tabulā. Lauksaimniekam jāņem vērā dažādu ENP veidu atbilstības kritēriji, lai sasniegtu bioloģiskās daudzveidības mērķi un nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un uzlabošanu saimniecībā.

Nodrošinot ENP prasības izpildi, vienu un to pašu ENP elementu aprēķinā var iekļaut tikai vienu reizi²⁾.

ENP 2015.gadā

ENP veidi	Atbilstības kritēriji
Papuve	<ul style="list-style-type: none"> • neaug neviens kultūraugs, izņemot tos, kas tiek audzēti zaļmēslojumam; • neizmanto ganīšanai; • kārtējā gadā uzturēta vismaz: <ul style="list-style-type: none"> – sešus mēnešus pēc kārtas; – līdz 15.07. • nezāles tiek apkarotas, un augi, t.sk. zaļmēslojums, tiek iestrādāti augsnē: <ul style="list-style-type: none"> – līdz kārtējā gada 15.09; – līdz katra otrā gada 15.09. (BLA saimniecībās). • vienu reizi pirms uzāršanas drīkst lietot glifosātus saturošus herbicīdus (raundapu), pēc miglošanas 2 –3 nedēļu laikā mehāniski jāapstrādā.
Bufērjoslas (tikai gar ŪSIK ¹⁾ ūdensobjektiem)	<ul style="list-style-type: none"> • no 2 līdz 6 m platas joslas, ietverot krasta veģētāciju; • atrodas uz aramzemes vai blakus tai; • augu segums ir atšķirīgs no blakus esošās LIZ augu seguma; • nenotiek ražošana (t.sk. netiek audzēti kultūraugi), izņemot pļaušanu vai ganīšanu; • jānopļauj vismaz vienreiz sezonā.
Slāpekli piesaistoši kultūraugi	<ul style="list-style-type: none"> • sēti tīrsējā vai maisījumos, kas veidoti tikai no slāpekli piesaistošajiem kultūraugiem; • ja lauks robežojas ar ŪSIK ūdens objektu, izveido vismaz 2 m platu joslu, ko neizmanto ražošanai (t.sk. neizmanto kultūraugu audzēšanai), izņemot pļaušanu un ganīšanu.
Vasarāji ar stiebrzāļu pasēju	<ul style="list-style-type: none"> • līdz kārtējā gada 15.09. tiek saglabātas pasējā iesētās stiebrzāles tīrsējā vai maisījumā (stiebrzāļu un tauriņziežu maisījumi neder).
Ainavas elementi (atrodas uz aramzemes vai ar to fiziski saskaras):	
a) laukmales ²⁾	<ul style="list-style-type: none"> • no 1 līdz 20 m platas joslas, kurās nav koku un krūmu dzinumu, kas vecāki par 1 gadu; • nenotiek ražošana (t.sk. netiek audzēti kultūraugi), izņemot pļaušanu; • jānopļauj vismaz vienu reizi sezonā; • augu segums ir atšķirīgs no blakus esošās LIZ augu seguma.
b) dīķi	<ul style="list-style-type: none"> • no 0,01 līdz 0,1 ha platībā, ietverot piekrastes veģētāciju ne vairāk kā 10 m platā joslā; • tilpnes no betona vai plastmasas netiek uzskatītas par ENP.
c) grupā augoši koki/ koku un krūmu puduri	<ul style="list-style-type: none"> • zeme, ko aizņem grupā augoši koki, koku un krūmu puduri 0,01 ha līdz 0,3 ha platībā; • grupā augošu koku lapotnēm jāpārsedzas; • grupā augošu koku, koku un krūmu puduru robežām fiziski jāsasaskaras ar aramzemes robežu, ja aramzeme šos elementus neieskauj pilnībā.
d) aizsargājami dižkoki, alejas, dižakmeņi	<ul style="list-style-type: none"> • zeme zem aizsargājamiem dižkokiem, dižakmeņiem un alejām, kas aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu; • alejas garākajai malai fiziski jāsasaskaras ar saimniecības aramzemes malu; • dižkoku un dižakmeņu robežām fiziski jāsasaskaras ar aramzemes robežu, ja aramzeme šos elementus neieskauj pilnībā.

¹⁾ ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikators;

²⁾ ja laukmales tiks izveidotas papuvē, slāpekli piesaistošu kultūraugu platībās vai platībās, kurās iesēti vasarāji ar stiebrzāļu pasēju, tad par ENP tiks uzskatīta papuve, slāpekli piesaistošu kultūraugu platība vai platība, kurā iesēti vasarāji ar stiebrzāļu pasēju, jo vienu un to pašu platību vienam mērķim nevar uzskaitīt divas reizes.

2.3. ENP devums un tiesības uz VPM

Dažādiem ENP veidiem ir atšķirīgs devums, tādēļ tiek izmantoti koeficienti, lai noteiktu, cik lielu ieguldījumu tas dod ENP platībā (skat. sekojošo tabulu).

Dažādu ENP devums un tiesības uz VPM

Elements	Mērvienība	ENP	Vai par šo platību var saņemt maksājumu?
Papuve	m ²	1 m ² papuves = 1 m ² ENP	JĀ
Buferjoslas ¹⁾ (2–6 m platas joslas)	m	1 m buferjoslas = 9 m ² ENP	JĀ ²⁾
Slāpekli piesaistoši kultūraugi	m ²	1 m ² slāpekli piesaistošas platības = 0,7 m ² ENP	JĀ
Vasarāji ar stiebrzāļu pasēju	m ²	1 m ² vasarāji ar stiebrzāļu pasēju = 0,3 m ² ENP	JĀ
Laukmales ¹⁾ (1–20 m platas joslas)	m	1 m laukmales = 9 m ² ENP	JĀ
Dīķi (ar piekrastes veģetāciju)	m ²	1 m ² dīķa = 1,5 m ² ENP	NĒ
Grupā augoši koki/ koku un krūmu puduri	m ²	1 m ² koku grupas = 1,5 m ² ENP	NĒ
Aizsargājami dižkoki (uz 1 koku)	m ²	1 m ² dižkoka = 1,5 m ² ENP	JĀ
Aizsargājamās koku alejas	m ²	1 m ² aizsargājamās alejas = 2 m ² ENP	JĀ
Dižakmeņi	m ²	1 m ² dižakmeņu = 1 m ² ENP	JĀ

¹⁾ neatkarīgi no faktiski atstātā platuma, ENP aprēķins tiks veikts, izmantojot konstantu platumu – 6 m. Piemēram, gan 1 m, gan 20 m platu laukmali, ENP aprēķinam uzskatīs par 6 m platu.

²⁾ var saņemt par buferjoslas daļu, kas ir iekļauta lauku blokā.

Visi objekti kartēs tiks iezīmēti kā platības, izņemot buferjoslas un laukmalas, kas kartē tiks attēlotas kā līnijas ar konkrētu garumu.

Piemērs, kad saimniecībā ENP nav nodrošināta:

Aramzemes sadalījums	Platība	ENP nosacījums	ENP jānodrošina
Auzas	55 ha	5%	2,75 ha

Ekoloģiski nozīmīgās platības **nenodrošina**, jo deklarētās ENP:

ENP veidi	Faktiskā platība	Koeficients	ENP platība, ha	ENP %
Grupā augoši koki/ koku un krūmu puduri	0,18 ha	1,5	0,27	0,49%
Dīķis	0,02 ha	1,5	0,03	0,05%
Kopā nodrošināts			0,30	0,54%
Jānodrošina			2,75	5,0%
Izpilde			-2,45	-4,5%

Trūkstošo ENP iespējams nodrošināt:

1) izveidojot laukmales:

ENP veidi	Faktiskais garums	Koeficients	ENP platība, ha	ENP %
Laukmales 1 m platas	2724 m	9	2,45	4,5%

2) atstājot zemi papuvē:

ENP veids	Faktiskā platība	Koeficients	ENP platība, ha	ENP %
Papuve	2,45 ha	1	2,45	4,5%

3) iesējot zirņus:

ENP veidi	Faktiskā platība	Koeficients	ENP platība, ha	ENP %
Zirņi	3,50 ha	0,7	2,45	4,5%

3. ESOŠO ILGGADĪGO ZĀLĀJU SAGLABĀŠANA

Minētie ilggadīgie zālāji ir līdzšinējās „pastāvīgās pļavas un ganības”. Attiecībā uz esošo ilggadīgo zālāju saglabāšanas prasību, tiek izdalīti divi nosacījumi:

- 1) aizsargājamo ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju saglabāšana un
- 2) ilggadīgo zālāju saglabāšana valsts līmenī.

3.1. Ilggadīgie zālāji, kurus nedrīkst pārveidot un uzart

BDUZ jeb aizsargājamie ekoloģiski jutīgie ilggadīgie zālāji ir zālāji, kas atzīti par ES nozīmes zālāju biotopiem un ES nozīmes putnu dzīvotnēm saskaņā ar Biotopu direktīvu (92/43/EEK) un Putnu direktīvu (2009/147/EK) un ir iekļauti LAD lauku reģistrā: <http://karte.lad.gov.lv/> (informāciju var atrast pēc kadastra vai bloka numura).

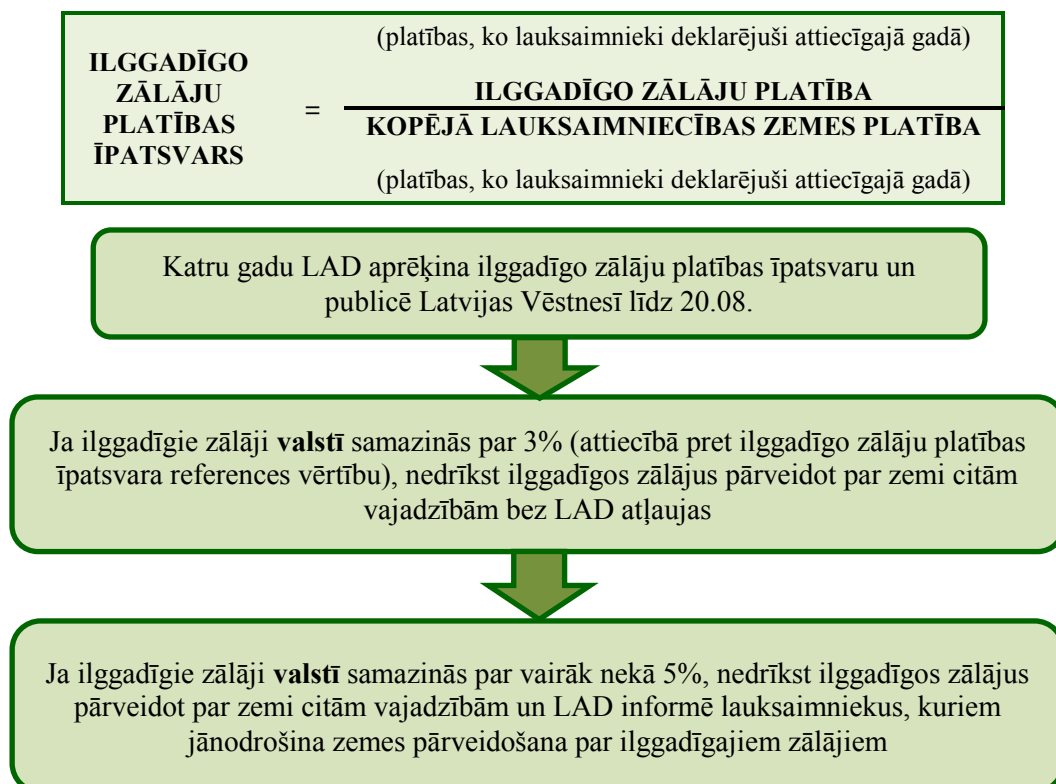
Attiecībā uz šo prasību stingri jāievēro tas, ka lauksaimnieks nedrīkst pārveidot un uzart aizsargājamās ekoloģiski jutīgos ilggadīgos zālājus! Lauksaimniekam, kas aizsargājamo ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju uzaris vai pārveidojis citā zemes izmantošanas veidā, ir pienākums pārveidot tos atpakaļ par ilggadīgo zālāju līdz nākamā gada 9. jūnijam.

3.2. Ilggadīgo zālāju īpatsvara nodrošināšana

Ilggadīgo zālāju saglabāšana ir jānodrošina valsts līmenī. Tas nozīmē, ka Latvijā valsts līmenī ir jānodrošina, ka ilggadīgo zālāju platības īpatsvars attiecībā pret kopējo lauksaimniecības zemi, ko deklarējuši lauksaimnieki, nesamazinās vairāk par 5% salīdzinājumā ar atsaucis vērtību, kas tiks noteikta 2015.gadā. Informācija par zālāju īpatsvaru tiks publicēta laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” līdz 20.augustam.

Ja ilggadīgie zālāji valstī samazināsies par:

- 3% (attiecībā pret ilggadīgo zālāju platības īpatsvara atsaucis vērtību), tos nedrīkstēs pārveidot par zemi citām vajadzībām bez LAD saskaņojuma;
- vairāk nekā 5%, tos nedrīkstēs pārveidot par zemi citām vajadzībām. Turklāt šajā gadījumā lauksaimniekiem pēc LAD pieprasījuma zeme būs jāpārveido atpakaļ par ilggadīgajiem zālājiem.

Kultūraugu un zemes izmantošanas veidu kodu saraksts

KULTŪRAUGU KODI																									
Nr. p.k.	Kultūraugu veidi	Kodi	Kultūraugu dažādošanai uzskatāmi par vienu kultūraugu ¹	Zaļināšanas nosacījumu izpildei (TM)							BSA par platībām (TM)										Lauku attīstības platībmaksājumi				
				Vai der kā ENP?	Aramzeme	ENP		Aramzemē sētie zālāji	Pakšaugi	Lauki, kuriem drīkst ierīkot bufejoslas/aukmales	par sertificētu labības sēklu	par miežiem	par vasaras rapsi	par proteīnaugiem ⁵	par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	par dārzeņiem	par augļiem un ogām	par cietes kartupeļiem	par sertificētās sēklas kartupeļiem	BDUZ	VSMD	RLZP	BLA	ADSI	
						Slāpekli piesaistošie kultūraugi ³	Vasarāji ar stiebrzāļu pasēju ⁴																		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
1.	Graudaugi																								
1.1.	Auzas	140	1		X					X	X											X	X	X	
1.2.	Auzas ar stiebrzāļu pasēju	141	1	X	X		X			X	X												X	X	
1.3.	Kvieši, vasaras	111	2		X					X	X											X	X	X	
1.4.	Kvieši vasaras ar stiebrzāļu pasēju	113	2	X	X		X			X	X												X	X	
1.5.	Kvieši, ziemas	112			X					X	X											X	X	X	
1.6.	Mieži, vasaras	131	3		X					X	X	X										X	X	X	
1.7.	Mieži vasaras ar stiebrzāļu pasēju	133	3	X	X		X			X	X	X											X	X	
1.8.	Mieži, ziemas	132			X					X	X	X										X	X	X	
1.9.	Rudzi	121			X					X	X											X	X	X	
1.10.	Triticāle, vasaras	150	4		X					X	X											X	X	X	
1.11.	Triticāle vasaras ar stiebrzāļu pasēju	152	4	X	X		X			X	X												X	X	
1.12.	Triticāle, ziemas	151			X					X	X											X	X	X	
1.13.	Griķi	160			X					X	X											X	X	X	
1.14.	Graudaugu un zirņu vai vīķu maisījums ar stiebrzāļu pasēju, kur proteīnaugi >50%	446	5	X	X		X		X	X				X									X	X	
1.15.	Graudaugu un zirņu vai vīķu maisījums, kur proteīnaugi >50%	445	5		X				X	X				X								X	X	X	
2.	Zālāji																								
2.1.	Stiebrzāļu un lopbarības zālaugu maisījumi																								
2.1.1.	Ilggadīgie zālāji	710																		X			X	X	
2.1.2.	Aramzemē sēts stiebrzāļu un/vai lopbarības zālaugu (t.sk. proteīnaugu) maisījums	720	6		X			X															X	X	
2.2.	Stiebrzāles - tīrsēja																								
2.2.1.	Pļavas timotiņš, sēklas ieguvei	731	6		X			X							X								X	X	
2.2.2.	Pļavas auzene, sēklas ieguvei	732	6		X			X							X								X	X	
2.2.3.	Hibrīdā airene, sēklas ieguvei	733	6		X			X							X								X	X	
2.2.4.	Daudzziedu viengadīgā airene, sēklas ieguvei	734	6		X			X							X								X	X	
2.2.5.	Sarkanā auzene, sēklas ieguvei	735	6		X			X							X								X	X	
2.2.6.	Ganību airene, sēklas ieguvei	736	6		X			X							X								X	X	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
2.2.7.	Niedru auzene, sēklas ieguvei	737	6		X			X							X								X	X
2.2.8.	Pļavas skarene, sēklas ieguvei	738	6		X			X							X								X	X
2.2.9.	Kamolzāle, sēklas ieguvei	739	6		X			X							X								X	X
2.2.10.	Citur neminētas stiebrzāles	713	6		X			X															X	X
3.	Tauriņzieži, tai skaitā pākšaugi tīrsējā																							
3.1.	Sarkanais āboliņš	723	6	X	X	X		X	X					X	X								X	X
3.2.	Baltais āboliņš	724	6	X	X	X		X	X					X	X								X	X
3.3.	Bastarda āboliņš	725	6	X	X	X		X	X					X	X								X	X
3.4.	Lucerna	726	6	X	X	X		X	X					X	X								X	X
3.5.	Austrumu galega	727	6	X	X	X		X						X	X								X	X
3.6.	Ragainais vanagnadziņš	728	6	X	X	X		X							X								X	X
3.7.	Amoliņš	729	6	X	X	X		X	X													X	X	X
3.8.	Esparsete	714	6	X	X	X		X														X	X	X
3.9.	Lauka pupas	410	7	X	X	X			X					X	X							X	X	X
3.10.	Zirņi	420	7	X	X	X			X					X	X							X	X	X
3.11.	Lupīna (saldā jeb dzeltenā, baltā, šaurlapu)	430	6		X			X	X					X	X							X	X	X
3.12.	Vīķi, vasaras	441	7	X	X	X			X					X	X							X	X	X
3.13.	Vīķi, ziemas	442	7	X	X	X			X					X	X							X	X	X
3.14.	Soja	443			X				X					X									X	X
4.	Zaļmasas augi un lopbarības saknaugi																							
4.1.	Kukurūza biogāzes ieguvei	791	8		X					X														X
4.2.	Citur neminēta kukurūza	741	8		X					X												X	X	X
4.3.	Lopbarības bietes, cukurbietes	831	9		X					X													X	X
5.	Elļas augi un šķiedraugi																							
5.1.	Kaņepes	170			X					X				X									X	X
5.2.	Lini, šķiedras	310	10		X					X												X	X	X
5.3.	Lini, eļļas	330	10		X					X												X	X	X
5.4.	Rapsis, vasaras	211	11		X					X			X									X	X	X
5.5.	Rapsis, ziemas	212			X					X												X	X	X
5.6.	Ripsis, vasaras	213	15		X					X												X	X	X
5.7.	Ripsis, ziemas	214			X					X												X	X	X
6.	Dārzeni																							
6.1.	Sēklas kartupeļi	821	12		X					X									X			X	X	X
6.2.	Cietes kartupeļi	825	12		X					X								X				X	X	X
6.3.	Kartupeļi, kas citur nav minēti	820	12		X					X												X	X	X
6.4.	Tomāti	826			X					X						X						X	X	X
6.5.	Ziedkāposti	842	13		X					X						X						X	X	X
6.6.	Citur neminēti kāposti (baltie vai sarkanie galviņkāposti, rožu jeb Briseles kāposti, galda kolrābji, sparģelkāposti, virziņkāposti jeb savojas kāposti, lapu kāposti, brokoļi, Pekinas kāposti), izņemot lopbarības kāpostus	870	13		X					X						X					X		X	X
6.7.	Burkāni	843			X					X						X						X	X	X
6.8.	Galda bietes, mangolds (lapu bietes)	844	9		X					X						X						X	X	X
6.9.	Gurķi un kornišoni	845			X					X						X						X	X	X
6.10.	Sīpoli, šalotes sīpoli, maurloki, lielloku sīpoli un batūni	846	14		X					X						X						X	X	X
6.11.	Ķiploki	847	14		X					X						X						X	X	X
6.12.	Puravi	849	14		X					X						X						X	X	X
6.13.	Galda rāceņi, turnepši	851	15		X					X						X						X	X	X
6.14.	Galda kāļi	856	11		X					X						X						X	X	X

KULTŪRAUGU KODI																									
Nr. p.k.	Kultūraugu veidi	Kodi	Kultūraugu dažādošanai uzskatāmi par vienu kultūraugu ¹	Zaļināšanas nosacījumu izpildei (TM)							BSA par platībām (TM)										Lauku attīstības platībmaksājumi				
				Vai der kā ENP?	Aramzeme	ENP		Aramzemē sētie zālāji	Pākšaugi	Lauki, kuriem drīkst ierīkot buferjoslas/laukmales	par sertificētu labības sēktu	par miežiem	par vasaras rapsi	par proteīnaugiem ⁵	par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	par dārzeņiem	par augļiem un ogām	par cietes kartupeļiem	par sertificētās sēklas kartupeļiem	BDUZ	VSMD	RLZP	BLA	ADSI	
						Slāpekli piesaistošie kultūraugi ³	Vasarāji ar stiebrzāļu pasēju ⁴																		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
6.15.	Selerijas	852			X					X						X					X		X	X	
6.16.	Redīsi un melnie rutki	853			X					X						X					X		X	X	
6.17.	Pētersīļi	854			X					X						X					X		X	X	
6.18.	Pastinaks	855			X					X						X					X		X	X	
6.19.	Dārza ķirbis, cukīni, kabači, patisoni	857			X					X						X					X		X	X	
6.20.	Vīglapu, lielaugļu, muskata ķirbis	858			X					X						X					X		X	X	
6.21.	Parastās jeb dārza pupiņas	859			X				X	X						X					X		X	X	
6.22.	Skābenes	860			X					X						X					X		X	X	
6.23.	Spināti	862			X					X						X					X		X	X	
6.24.	Mārrutki	863			X					X						X					X		X	X	
6.25.	Salāti	864			X					X											X		X	X	
6.26.	Topinambūri	865			X					X											X		X	X	
6.27.	Paprika	867			X					X											X		X	X	
6.28.	Baklažāni	868			X					X											X		X	X	
6.29.	Sparģeļi	869			X					X											X		X	X	
6.30.	Dārzeņi, ja vienlaidus platībā augošanas BSA atbalstītajās dārzeņu kultūraugu sugas katra aizņem mazāk par 0,3ha un kopējā saimniecības aramzemes platība nav lielāka par 10ha	871	16		X					X						X					X		X	X	
7.	Augļi un ogas																								
7.1.	Zemenes	926			X					X							X				X		X	X	
8.	Ilggadīgie stādījumi																								
8.1.	Ābeles	911															X				X		X	X	
8.2.	Bumbieres	912															X				X		X	X	
8.3.	Saldie un skābie ķirši	932															X				X		X	X	
8.4.	Plūmes	914															X				X		X	X	
8.5.	Aronijas	918															X				X		X	X	
8.6.	Smiltsērķšķis	919															X				X		X	X	
8.7.	Avenes	921															X				X		X	X	
8.8.	Upenes	922															X				X		X	X	
8.9.	Sarkanās un baltās jānogas	933															X				X		X	X	
8.10.	Krūmellenes (zilenes)	924															X				X		X	X	
8.11.	Lielogu dzērvenes	934															X				X		X	X	
8.12.	Ērkšķogas	927															X				X		X	X	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
8.13.	Krūmciidonijas	928															X				X		X	X	
8.14.	Kazenes	929															X				X		X	X	
8.15.	Dārza pīlādži	931															X				X		X	X	
8.16.	Vīnogas	935															X				X		X	X	
8.17.	Augļu koki un ogulāji (izņemot zemenes), ja vienlaidus platībā augošanas BSA atbalsttiesīgās augļu koku un ogulāju sugas katra aizņem mazāk pa 0,3 ha	950															X				X		X	X	
8.18.	Citur neminēti ilggadīgie stādījumi	952																					X	X	
8.19.	Kokaugu stādaudzētavas lauksaimniecības zemē	640																						X	
8.20.	Rabarberi	861														X					X		X	X	
9.	Īscirtmeta atvasāji, enerģijas augi																								
9.1.	Apse	644																						X	
9.2.	Kārkli	645																						X	
9.3.	Baltalksnis	646																						X	
9.4.	Miežabrālis	641																						X	
9.5.	Klūdzinprosa	642																						X	
10.	Pārējie																								
10.1.	Garšaugi un kultivēti ārstniecības augi (parastā dille, fenhelijs, baziliks, sinepe, timiāns, ķimenes, estragons, sierāboliņš, anīss, majorāns, oregano jeb raudene, salvija, sējas koriandrs jeb kinza, izops, kumelīte, kliņģerīte, cigoriņš, piparmētra, pupumētra, vēmeles, lofants, naktssvece, deviņviru spēks, ābolmētras, citronmelisa, tauksaknes, mārdadži, ehinācija, ārstniecības lupstājs, dižzirdzene, raspodīņš, sirds mātere, ārstniecības gurķene)	848			X					X													X	X	
10.2.	Facēlija	715	6		X				X						X							X	X	X	
10.3.	Citi kultivēti nektāraugi (ežzieme, biškrēslis, pūķgalve, gurķumētra, melisa, daglītis, dedestīņas, kaķumētra)	930	6		X				X													X	X	X	
10.4.	Papuve	610		X	X																		X	X	
10.5.	Dažādi kultūraugi nelielā aramzemes platībā jeb vairāki kultūraugi audzēti vienlaidus laukā, ja katrs no kultūraugiem attiecīgajā laukā aizņem mazāk par 0,3 ha ²	811	16		X																		X	X	
10.6.	Pārējie citur neminētie kultūraugi sēti tīrsējā aramzemē ²	872	16		X																		X	X	
10.7.	Pārējie citur neminētie kultūraugi, sēti kā kultūraugu maisījums aramzemē	873	16		X																		X	X	
10.8.	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, par kuru kārtējā gadā nevar saņemt atbalstu	620																							

¹ kultūraugi, kuriem 4.ailītē norādīts vienāds cipars, kultūraugu dažādošanas prasības izpildes jāuzskata par vienu „atsevišķu kultūraugu”, piemēram, ‘galda rācenis’ un ‘ripsis, vasaras’ ir uzskatāms par vienu kultūraugu;

² deklarējot kultūraugus ar šādu nosaukumu, lauksaimnieks, kura aramzemes platība ir vismaz 10 hektāri, pēc Lauku atbalsta dienesta pieprasījuma iesniedz deklarāciju par attiecīgajā platībā audzētiem kultūraugiem, norādot informāciju par katru atsevišķu kultūraugu atbilstoši regulas Nr. 1307/2013 44.panta 4.punkta “a” vai “b” apakšpunktam un tā aizņemto platību saskaņā ar MK noteikumu Nr.126 101.punktu;

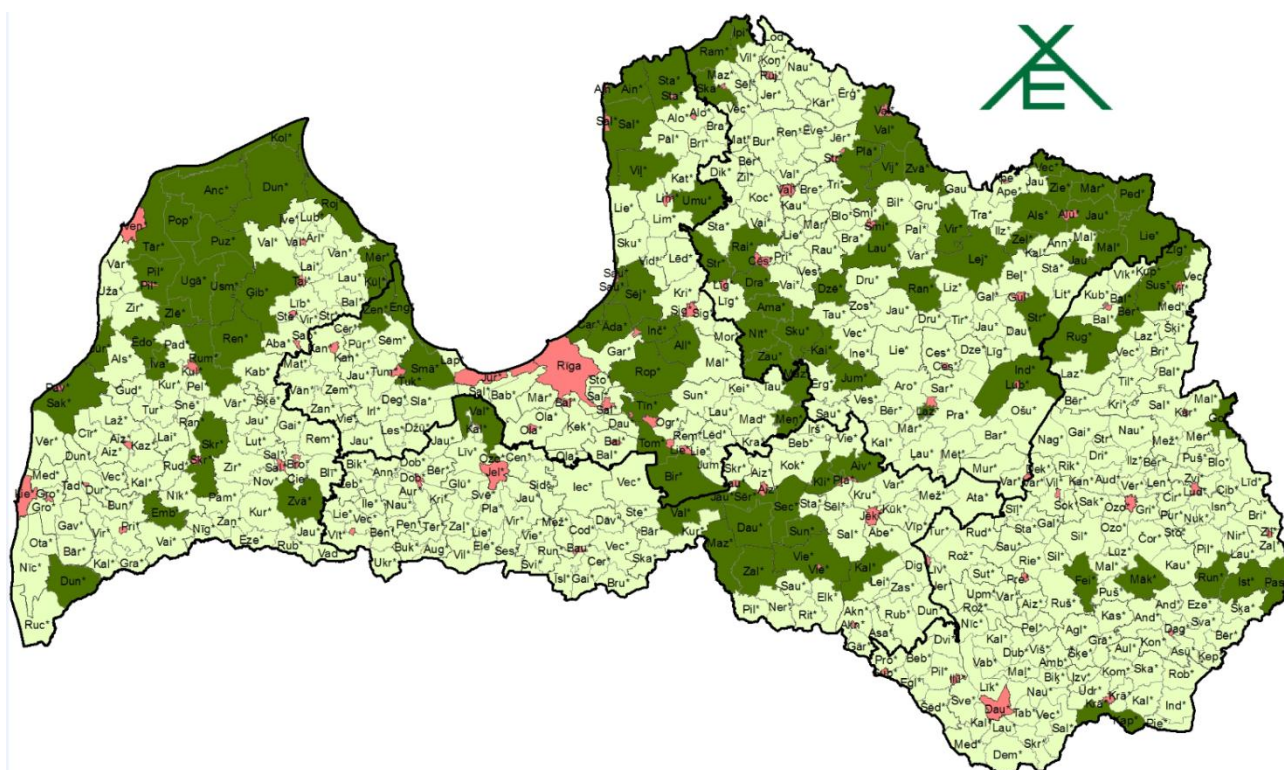
³ slāpekli piesaistošie kultūraugi: der tikai tīrsējā vai savstarpējā maisījumā;

⁴ vasarāji ar stiebrzāļu pasēju: stiebrzāles pasējā der tikai tīrsējā vai stiebrzāļu savstarpējā maisījumā;

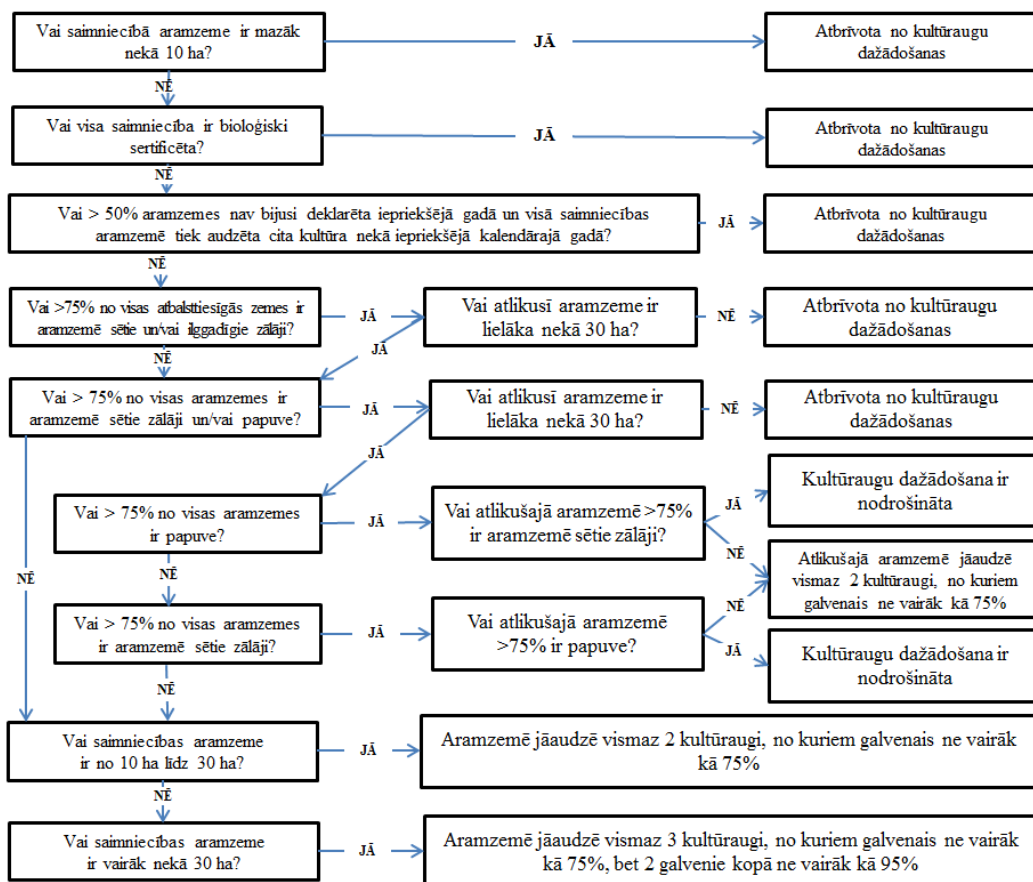
⁵ BSA par proteīnaugiem: tikai tīrsējā, savstarpējā maisījumā vai maisījumos ar graudaugiem, kur proteīnaugi >50%.

Pagasti, kuriem piemērojams “mežu atbrīvojums”

NPK	Pagasts	NPK	Pagasts	NPK	Pagasts
1	Ainažu pagasts	35	Kolkas pagasts	69	Sērenes pagasts
2	Aiviekstes pagasts	36	Kūļciema pagasts	70	Skaņkalnes pagasts
3	Allažu pagasts	37	Launkalnes pagasts	71	Skrundas pagasts
4	Alsviķu pagasts	38	Lazdonas pagasts	72	Skujenes pagasts
5	Amatas pagasts	39	Lejasciema pagasts	73	Smārdes pagasts
6	Ances pagasts	40	Liepnas pagasts	74	Staiceles pagasts
7	Ādažu novads	41	Mazozolu pagasts	75	Stradu pagasts
8	Bērzkalnes pagasts	42	Mazzalves pagasts	76	Straupes pagasts
9	Birzgales pagasts	43	Mākoņkalna pagasts	77	Sunākstes pagasts
10	Carnikavas novads	44	Mārupes pagasts	78	Susāju pagasts
11	Daudzses pagasts	45	Mārkalnes pagasts	79	Tārgales pagasts
12	Drabešu pagasts	46	Meņģeles pagasts	80	Tīnūžu pagasts
13	Dundagas pagasts	47	Mērsraga novads	81	Tomes pagasts
14	Dunikas pagasts	48	Nītaures pagasts	82	Ugāles pagasts
15	Dzērbenes pagasts	49	Pasienes pagasts	83	Umurgas pagasts
16	Embūtes pagasts	50	Pededzes pagasts	84	Usmas pagasts
17	Engures pagasts	51	Piltenes pagasts	85	Valgundes pagasts
18	Ēdoles pagasts	52	Plāņu pagasts	86	Valkas pagasts
19	Feimaņu pagasts	53	Popes pagasts	87	Valles pagasts
20	Goliševas pagasts	54	Puzes pagasts	88	Veclaicenes pagasts
21	Ģibuļu pagasts	55	Raiskuma pagasts	89	Viesītes pagasts
22	Inčukalna pagasts	56	Ramatas pagasts	90	Vijciema pagasts
23	Indrānu pagasts	57	Rankas pagasts	91	Viļķenes pagasts
24	Ipiķu pagasts	58	Rendas pagasts	92	Virešu pagasts
25	Istras pagasts	59	Rojas novads	93	Zalves pagasts
26	Īvandes pagasts	60	Ropažu novads	94	Zaubes pagasts
27	Jaunalūksnes pagasts	61	Rugāju pagasts	95	Zeltiņu pagasts
28	Jaunannas pagasts	62	Rumbas pagasts	96	Zentenes pagasts
29	Jumurdas pagasts	63	Rundēnu pagasts	97	Ziemera pagasts
30	Jūrkalnes pagasts	64	Sakas pagasts	98	Zlēku pagasts
31	Kaives pagasts	65	Salacgrīvas pagasts	99	Zvārdes pagasts
32	Kalna pagasts	66	Saulkrastu pagasts	100	Zvārtavas pagasts
33	Kaplavas pagasts	67	Seces pagasts	101	Žīguru pagasts
34	Klintaines pagasts	68	Sējas novads		

Kultūraugu dažādošanas piemērošanas shēma (attiecas uz saimniecībām, kurās aramzemes platība ir vismaz 10 ha)

Ekoloģiski nozīmīgo platību piemērošanas shēma (attiecas uz saimniecībām, kurās aramzemes platība ir vairāk nekā 15 ha)

